

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 284.

V Ljubljani, v torek 11. decembra 1888.

Letnik XVI.

Državni zbor.

Z Dunaja, 8. decembra.

Novi vojaški zakon.

(Konec.)

Za njim je govoril deželno-brambovski minister Welsersheimb, ki je zavračal opazke nasprotnikov in zlasti gledé jezika omenjal, da pri vojakih jezikovnega vprašanja ni, in naj ga tudi sedaj med nje ne zatosijo. Prav dobro je tudi povdarjal, da vnanje politike ne smejo voditi enostranski narodni oziri, ampak skupne državne koristi, zato je pač vprašanje, bi jo li drugi narodi zdatno in radostno podpirali, ako bi bila enostransko-narodna vlada na krmilu? Sklepal je z besedami: Avstrija naj bo mogočna in naj tudi ostane mogočna.

Deršatta po omenjenih važnih govorih ni mogel dosti opraviti, imel je tudi prav malo poslušalcev, ki so se pri nekaterih neslanih opazkah, n. pr. da Riegerja neče zavračati, ampak da to prepušča njegovemu rojaku Vašattyju, malo pokrohotali.

Veliko pozornost pa je našel dr. Gregor, ker je bilo vse radovedno, kako Mladočehi sodijo o novem zakonu. Tudi Gregor je izvrstno govoril in marsikaj rekel, kar bi se bilo kakemu desničskemu poslancu jako zamerilo. Levičarjem je rekel, da nekateri izmed njih glasujejo za novi zakon ne na korist Avstrije, ampak na korist Nemčije. (Ugovori in nemir.) Nekateri komaj čakajo, da bi imela naša vojna z nemško jednega samega poveljnika. On in njegovi tovariši sicer nasprotujejo sedanjí vladi, ker je prestopila svoj program, ali oni hočejo mogočno Avstrijo, ki bo mogla svoje koristi varovati tudi brez nemške zveze, ali tudi proti nji.

Ko je Gregor izgovoril, nasvetoval je Kaltenegger konec splošnje razprave. To je hudo spekle Kronawettera, ki je predlagal glasovanje po imenih, da bodo ljudje poznali poslance, ki pri tako važnem zakonu drugim ne pusté govoriti. Pri glasovanju se je res mnogo poslancev zbaló te neumne grožnje

Kronawetterove in le 200 jih je ostalo v dvorani, od katerih je bil konec razprave sprejet s 103 glasovi proti 97. Res ne vemo, čemu bi se nadaljevalo prazno govoričenje, ako vsi govorniki zagotavljajo, da nihče ne nasprotuje zakonu? Prav je torej, da se je glasovalo po imenih, toda ne zato, kakor je trdil Kronawetter, ampak da ljudstvo spozna ptičke, ki bi vsako obravnavo v državnem zboru kolikor mogoče dolgo raztegnili, da bi tem dalje dobivali svoje dnevne plače ali dijete.

Prihodnja seja bo v torek 11. t. m. in bodeta govorila glavna govornika Bärnreither in Jaworski, za njima pa poročevalec Kinsky, za katerim se prične posebna razprava, ki bo pa gotovo trajala več dni in bo komaj dognana pred prazniki, ker je pri vsakem paragrafu vpisanih silno veliko govornikov.

Iz Hrvatske.

(Izvirni dopis.)

Ko se je v soboto dné 1. t. m. predsednik državnega zbora na Dunaji spominjal v navdušenem govoru štiridesetletnice vladanja vzvišenega in premilostivega vladarja, bilo je ta dan tiho v naši sabornici. Dogovorjeno je bilo in razglašeno, pa le radi opozicije, ki gotovo ne bi bila propustila, da se sabor spomni tega dné, da bode predsednik sabora izpregovoril svečanostni govor, ali to se ni dogodilo in načrt narodne stranke se je dobro obnesel. To je znak časa. Hotelo se je dokazati pred svetom, da molči Zagreb ob tej prevažni priliki. Naši bratje Madjari morejo biti zdaj zares zadovoljni s Hrvati, kajti oni so se njim za voljo molčé odrekli na dan kraljevega jubileja svojih tradicij in svoje hrvatske individualnosti. Bratje čez Dravo mislijo, da se bode morda na tak gluh način pozabilo na vse, kar se je v onem znamenitem letu dogodilo. Ali oni se močno varajo, kajti če tudi so Hrvati na ta dan molčali, vendar se ni še pozabilo na one vzvišene trenutke, ko se je ves hrvatski narod zbiral pod svoje zastave, da obrani prestolje svojemu ljubljemu

nemu vladarju in pa svoj dom. Še stoji sred belega Zagreba spomenik onega slavnega moža, ki je vodil Hrvate do zmage, onega moža, katerega lojalnost kakor tudi celega naroda je poznata celemu svetu. Zgodovina ne molči, nego pripoveduje zdaj bolj živahno, zdaj zopet bolj tiho, ali zatreti se ne dá, kakor bi mnogi radi. Hrvatski narod oživljuje ta zgodovina ter ga bodri na vztrajnost, katera bode končno premagala tudi sedanje težave, ki ga stiskajo. Spomin na Jelačića in na ljubljenegega kralja je neizbrisljiv v srcih hrvatskega naroda.

Nada, da se bode morda na dan proslave štiridesetletnice slavne vlade našega kralja vpisalo kaj več svot za medicinski fakultet, slabo se je izpolnila. Vendar pa sta vsaj dva znamenita vpisa vredna, da ju omenimo, namreč zagrebške hranilnice v iznosu od 10.000 gold. in mesta Karlovca 2000 gld. Ko bi bilo mnogo takih prinosov, kmalu bi imeli zbrano svoto, ali taki so le redki. Vrh tega pa se je pri tej zgodi nabiralo največ za zavod za gluho-neme, na kar bi morala pa zemlja največ trošiti, saj ima mnogo različnih zaklad v dobrotvorne svrhe. Tako se darežljivost razdeli, kar gotovo ni na korist medicinskemu fakultetu. Sploh pa saborskemu odboru, ki ima o peticiji vseučilišča v tej zadevi razsojevati, ni na tem mnogo ležeče, kajti niti ne misli o ustroju tega fakulteta, ali da se ne reče, da je proti temu, hoče neki mali iznos dovoliti, ki se ima vsako leto prištevati onim 100.000 gold., ki jih je narod zbral, ter tako dolgo obrestovati, da bo svota dovelj velika za vzdrževanje tega fakulteta. To pomeni stvar odlašati na negotov čas, ker Madjari ne bi radi, da bode naše vseučilišče popolno, posebno pa se bojé za Bosno, kamor mislijo svoje ljudi pošiljati. Vseučiliščni odbor in celó velik del saborske večine je mislil, da se bode v tej zadevi dalo kaj vspešnega storiti, ko bi vlada predložila kralju predlog, da bi se iz krajiških fondov vzelo pol milijona gold., na kar bi vladar gotovo pristal. In to bi bilo tudi pravično, kajti Krajina ni dozdej niti krajcarja žrtvovala za hrvatske zavode, pa vendar so vsi odprti njenim sinovom, kakor vsem drugim. Tedaj že

LISTEK.

Knjige družbe sv. Mohora.

(Dalje.)

Občna zgodovina za slovensko ljudstvo, XII. snopič. Spisal J. Starč. Začenši s Portugalsko nadaljuje nam pisatelj v prvem delu XII. snopiča zgodovino novega veka do francoske revolucije. Opisuje nam najvažnejše dogodke Portugalske, Italije, škandinavskih držav (Danske, Norveške, Švedske), slika žalostne razmere Poljske in njen konečni propad, naraščaj Ruske in Pruske. Z zgodovino Turške se končuje prvi del XII. snopiča. V drugem delu podaja nam pisatelj zgodovino današnjega veka, začenši s francosko revolucijo, razpravlja žalostne razmere francoske v državi sploh in na dvoru, navaja glavne vzroke revolucije, slednjič preide na revolucijo samo, opisuje delovanje narodne skupščine, narodnega konventa, gospodarstvo Jakobincev. S pripovedovanjem prve vojske zaveznikov proti francoskim upornikom končuje pisatelj XII. snopič.

Kar se tiče pripovedovanja in vsebine, ne bomo kritikovali gosp. pisatelja, ker je že poznat od

poprej in nedosegljiv v vsakem oziru. Vendar moramo poudarjati, da se nam zdi pisava tujih imen, posebno francoskih jako nepraktična, kar bi utegnili motiti marsikaterega priprostega bralca, ki bode tudi to pot, kakor sicer segel po občni zgodovini.

Slovenski Pravniki. Poduk v najpotrebnejših zakonih. Spisal dr. Ivan Tavčar. S tem zvezkom zaključuje gosp. pisatelj svoje obširno delo. Do sedaj izdajali so se pravoslovni listi le za veščake same, a ta knjiga se pa podaje našemu ljudstvu v roke.

Ta zvezek nadaljuje pouk in razpravo o raznih pogodbah. Potem sledi še VI. glavni del: o sodnijskem postopanju, katero se deli v redno in izredno. Da razprava posameznih točk zakonika ni preveč enolična, prepregajo ves snopič mnogoštevilni vzgledi in obrazei za različne vloge, kar prireja celo delo zeló razumljivo za vsacega neveščaka. Sem in tje nahaja se kaka beseda, ki spominja nekoliko na nemščino (predležeč, nasledke nositi, notri prinešen itd.). Cela knjiga pa je vrlo zanimiva in prekoristna našim kmetom in meščanom. Marsikoga obvaruje lahko ta knjiga drage nepremišljene pravde in mu prihrani pota in časa.

Večernice, 42. zvezek. Drobná knjižica kakor vsako leto, vsebina jej vendar precej raznovrstna.

Na čelu je dr. Lampetov životopis rajnega dr. Gogale. Če se je ponesrečila na 34. strani tiskana slika pokojnikova, zato nam je pa pisatelj podal tem resničnejšo in popolnejšo podobo o njegovem vnanjem in duševnem življenji. Spis dičite natančnost in odkritosrčnost. „Življenjepisi nimajo namena, samó to učiti, kar je prav in dobro, ampak tudi slabo kažejo in sicer zato, da bi se ga mi varovali“ — tega načela strogo se držeč, opisuje nam pisatelj prav zgodovinsko-nepristranski vse Gogalove vrline in slabosti njegove mladostne dóbe. Životopis hoče biti v prvi vrsti nekdanjim učencem in gojencem spomin na priljubljenega učitelja; a v svesti smo si — kar pisatelj sam želi — da bode ustrezal vsakemu preprostemu bralcu. Jezik vseskozi lehak in gladak; tuji izrazi, — katerim se izobražen pisatelj skoro ne more ogniti, a prostaku so neumljivi — so tu večinoma po domače opisani (n. pr. hoteli so napraviti demonstracijo — hoteli so nekoliko razgrajati). To velja vsakemu, kdor piše národu. Tudi v tem spisu je še par tujk nepojasnjenih: „liberalizem“, „avdijenca“, „frazza“, „praktičen“ — kmet, ki nima pri sebi enciklopedije, — od kod hoče to vedeti?

Za životopisom vrsti se drobnejše berilo. Dve

pravica to zahteva. Vendar pa naša narodna stranka ne misli še na medicinski fakultet, ona ima rešiti še poprej mnogo drugih vprašanj, ki se ne tičejo mnogo našega naroda.

Obresti v socijalnem oziru.

VIII.

Ko je po francoski revoluciji l. 1830. posebej kapitalizem zasedel prestol najstarejšega cerkvenega sinu in so se valovi verskega, političnega, socijalnega in gospodarstvenega liberalizma razlili po krščanskem svetu, so se višji pastirji jeli z vprašanji obračati v Rim, in Rim je določil, da se verniki pri izpovedi nesmejo vznemirjati, ako so na podlagi posvetnega zakona več jemali, kakor so posojevali. Le pripravljeni morajo biti podvreči se, kadarkoli bo cerkev drugače odločila.

Torej cerkev nikakor ne odobrava kapitalizma ali čistega obrestnega gospodarstva. Kapitalizem se le dopušča, nad njim visi vedno Damoklejev meč, ki bo gotovo pal, kadarkoli se bo cerkvi zdel za to ugoden čas. Cerkev ni samo učiteljica, ona je tudi odgojiteljica, zato se povsod ozira na našo slabost; in pri odgoji se marsikdaj tudi velike napake¹⁾ ne smejo precej kaznovati.

Cerkev je vedno učila, da so vsi ljudje bratje in sestre med seboj, in vendar je suženjstvo s početka trpelo in je le polagoma odpravila. Kakor tačas, ko je cerkev suženjstvo trpelo, ne bi bil smel nihče iz tega sklepati, da ona suženjstvo odobrava, tako tudi zdaj ne sme nihče iz tega, da cerkev zadnjih 60 let obresti trpi, sklepati, da ona obresti odobrava. Kolikokrat je nekdanja cerkev kaznovala z naravnostnim izobčenjem in interdiktom! Se li sme iz tega, da cerkev sedaj le redkokdaj koga po imenu izobči in da interdikt nikdar ne proglasi, sklepati, da se je njena kaznovalna oblast premnila? Cerkev je v svojem uku in v svoji oblasti vedno nepremisljiva ali v aplikaciji svojega uka in svoje oblasti se ravna po dejanskim razmerah.²⁾

Kaj bi bilo, ko bi cerkev danes ali jutri obresti pod kaznijo prepovedala? Jaz mislim (ne trdim pa nikakor), da bi bilo s tem veliko dobromislelih kristijanov nezadovoljnih in da bi nastal v naših socijalnih in gospodarskih razmerah velikanski potres, ki bi mnogo nedolžnih eksistencij ugonobil. In jaz mislim, da še leta in leta ne bomo sposobni za tako prepoved. Prej morajo ljudje spoznati pogubnost kapitalistično in prej se mora kolikor toliko v soci-

¹⁾ Velike napake se ne kaznujejo vedno pri odgoji, to priznamo, vendar nam ne gre v glavo misel, da smatra sv. cerkev obresti za greh, recimo velik greh; kristijan se izpove tega velikega greha (obresti), a izpovednik: pusti naj ga v miru, da dela velike grehe, kakor mu drago! Op. vred.

²⁾ Razložek je: odobrim, imenujem in proglasim čin ali stan dobrim, poštenim; in pa pripuščam, ker ne najdem v činu krivice. — Krščanstvo ne pozná sužnjosti, ali dokazati je težko, da je sužnje imeti grešna reč. — Prvi kristijani niso jemali obresti na podlagi svetnega zakona, in cerkev jih tačas ni trpela. V našem času pa ravno ista sv. cerkev obresti trpi, ker vsled premenjenih razmer niso več krivične. Iz tega pa ne sledi, da cerkev obresti priporoča. Op. vred.

povestici: Kodrova „Na krivem potu“ in Steklosova: „Sreča je opoteča“. — Potokar, trden kmet, začne se pravdati, sprva morda še po pravici, potem se mu je pravdanje kar priljubilo in jel je tožbariti se krivično, če prav ga je njegov vrli sin Pavle vedno prosil in svaril. Naposled se je udal pijančevanju, kmetija pa mu je jela hirati. Konečno pa toži krivično svojega sosedu za neki travnik, po katerem bi imela biti izpeljana nova železnica. Pravdo je sicer dobil, a ker je bila dolga in draga, bilo mu je med tem prodano posestvo in hiša, katero je kupil isti njegov sosed. Železnica bila pa je izpeljana čez njegov nekdanji vrt in čez krivično pridobljeni travnik. On sam je zblaznel.

V drugi povesti kupi si občinski pisar Jug dve srečki, prvo obdrži sebi, drugo proda svojemu oholemu županu. Župan je srečko zadel ter s tem prišel do lepe graščine, a ker je slabo gospodaril, prišel je na boben. Pisar pa se je dalje pošteno trudil s svojim peresom in ko je slednjič postal župan, prišel se mu je ponujat sin nekdanjega njegovega župana za — občinskega pisarja. Obe povesti imate lep namen: prva svari pred nepotrebnim in krivičnim tožbovanjem; druga uči zadovoljnosti in zaupanja v previdnost božjo.

jalnem in pravem življenji pot uglediti taki prepovedi. N. pr. naš poljedelski minister grof Falkenhayn ima najboljšo voljo poprijeti se agrarne reforme, ali ne more se je poprijeti, ker se oni, katerim bi je bilo najbolj treba, za-njo ne zmenijo. Kmetje le tožijo, da je žito prepoceni, da so davki preveliki, da se ne more lahko na posodo dobiti itd. To so le postranski vzroki, pravi vzrok je pa ves drug. „Oče, zakaj preganjate krta, saj je nedolžen?“ Tako sem že večkrat vprašal, ko sem videl koga z motiko pri krtini stati ali pa pasti nastavljeni. „O, ni nedolžen ne, vse razrije in kaj slabo raste za njim“, odgovarjalo se mi je. In jaz sem večidel rekel: „Res je krtina nerodna, ali pomislite, ko bi v vašem travniku ne bilo črvov, bi tudi krtov ne bilo, in črvi so krivi, da ne raste trava, ker izpodjedajo korenine.“ Ko bi se žito podražilo, ko bi se davki znižali, ko bi se danes ves dolg odpravil, ko bi se danes ves denar, kar ga imajo bogatini, razdelil med potrebne, bili bi v sto letih kmetje ravno tako zadolženi in v ravno taki zadregi, kakor so danes, ako bi ostala sedanja agrarna anarhija in lihva.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. decembra.

Notranje dežele.

Patrijarh in nadškof *German Angjelić*, katerega smrt nam je naznanila včerajšnja brzojavka, je bil star še le 68 let. Vendar pa smrt njegova ni iznenadila, ker je bolehal že dve leti in je radi tega tudi že hotel odstopiti. V svoji mladosti se je posvetil najprvo pravniškemu stanu ter je dlje časa služboval pri nekem odvetniku. Leta 1848. je prestopil v duhovniški stan ter si je kot tak pridobil posebno naklonjenost takratnega patrijarha Rajačića, ki mu je podeljeval eno častno službo za drugo. Leta 1861. je postal Angjelić protopresbyter, l. 1864. arhimandrit grgeteški in l. 1867. administrator bačke škofije. Leta 1874. je bil posvečen v škofa, l. 1881. pa je postal karlovški patrijarh. Pokojnik ni imel posebnega vpliva na narod, ker se ni mogel sprijazniti s cerkveno samoupravo v smislu člena 9. iz leta 1868. ter je vedno deloval za staro terezijansko cerkveno upravo, pri tem pa je prišel v nasprotje z narodom.

Vnanje države.

Srbska kraljica *Natalija* je na svojem potovanju prišla včeraj v Jaš. Narod jo je navdušeno sprejel. V imenu jaških gospodov je ena s primernim nagovorom izročila krasen šopek. Ruski poslanik ni bil navzoč pri sprejemu, kar je vzbudilo veliko začudenje. — Novo ministerstvo s predsednikom Ristićem postaja vedno bolj verjetno. Celó „Pester Lloyd“ in enaki avstro-ogerski listi so se že sprijaznili s tem kabineto ter izražajo nado, da Ristić ne bo obračal svoje politike zoper Avstrijo. „Vsak trezno misleči državnik v Belgradu vé, da so prvi pogoji uspešnemu vladnemu delovanju prijateljske razmere k Avstriji.“ — Iz okraja čaškega je došla kralju brzojavka z več sto podpisi; ista slóve: „Gospodar! Narod se je jako razveselil, da so njegove pritožbe prodrle močni nasip naprednjakov, ki je skušal ločiti kralja od naroda. Trdno se nadajamo, da je to začetek dóbi, v koji se bodo popravile vse krivice, storjene narodu, in sicer na korist ljubi domovini, Vašemu veličanstvu in dragemu narodu. Le v tej nadi kličemo: Živio kralj!“ — Ta

brzojavka pové več, kakor morejo preklicati vsi uradni in poluuradni srbski listi.

Turški listi uradno preklicujejo vest, da je *bolgarski* princ *Ferdinand* prosil za avdienco pri sultanu in da se mu je odbila ta prošnja. — Sobranju je izročilo 81 poslancev predlog, da se proglasi 6. dan septembra (združenje vshodne Rumelije z Bolgarijo) in 7. dan novembra (bitka pri Slivnici) narodnima praznikoma.

„Journal de St. Pétersbourg“ opozarja na pisavo inozemskih listov, kateri je namen vzbuditi sumnje nasproti *ruskim* nameram in ki pravijo, da je novo posojilo namenjeno vojaštvu. Mej temi so posebno „Daily Telegraph“, ki poroča o utrjevanjih Varšave, in pa nemški listi, ki svaré Nemce pred ruskimi vrednostimi. To vse pa se godi le zaradi tega, ker se strmuje to časopisje nadalje razpravljati finančni propad Rusije z ozirom na dejanske okoliščine, ki dokazujejo nasprotno. Toda Rusija nima vzroka postati ponosna in se obrniti od dela miru, kateremu se je posvetil car, odkar je zasedel prestol.

Francoska vlada je sklenila predložiti pamtomsko vprašanje iz višjih uradnikov in pravnikov sestavljeni izvan-parlamentarni komisiji v presojo. Ta komisija bode potem stavila primerne nasvete, da vlada zboljša stanje te zadeve. Prva seja se je že vršila dné 8. t. m. v finančnem ministerstvu ter sta bila navzoča ministra *Floquet* in *Peytral*. Razpravljala so se le splošnja vprašanja. Druga seja je bila včeraj.

„Times“ opominjajo *angleško* vlado, naj se konečno odloči, ali se Suakim obdrži, ali ne. V zadnjem slučaju mora vlada takoj odpoklicati svoje vojake, predno še žrtvuje le jednega svojih ali egiptskih vojakov. Ako se mora pa iz državnih ozirov obdržati Suakim, potem je pa pač premalo storjeno, ako pošlje Anglija samo jeden bataljon vojakov na pomoč egiptski vojni.

Vsi *španski* ministri so odstopili. Kraljica je naročila *Sagasti*, naj sestavi novo ministerstvo. Posrečilo bi se mu bilo to že predvčerajšnjim, a pretežavna je izvolitev vojnega ministra. Novi kabinet bo skoraj gotovo nastopno sestavljen: *Sagasta* predsedstvo; *Chinchilla* vojna; *Arias* mornarica; *Canalejas* notranje zadeve; *Venancis*, *Gomes* ali *Eguilov* finance; *Armijo* zunanje zadeve; *Capdepu* pravosodje; *Bearra* Veragua ali *Capdepu* javna dela; *Xiquenna* naselbine.

Rumunski socijalni poslanci so vložili zaradi kmetskih nemirov interpelacijo, ki ostro napada vlado. Pri razpravi je govorilo mnogo odličnjakov, vsi pa so se enoglasno izjavili, da nemirov niso vzbudili zunanji vplivi in spletke, marveč edino le slabi gospodarski položaj kmetskega stanú. — *Novi* poslanika *Jonakija* *Vakareskuja* je sprejel srbski kralj v avdienci ter pri tej priložnosti izrazil nado, da bodo razmere mej Srbijo in Rumunijo postale še pristréneše, kakor so bile dosedaj.

Iz *Zanzibara* se poroča dné 6. t. m.: Nemška blokadna mornarica je včeraj zasačila arabsko ladijo s 87 sužnji. Vjela je tudi več arabskih trgovcev.

Izvirni dopisi.

Iz Črmošnic, 3. decembra. Tudi nemška občina Črmošnice ni zaostala, da praznuje štiridesetletnico Nj. veličanstva *Frana Josipa I.* Odbor, kateremu so bili na čelu gospodje: *J. Gantar*, župnik, *S. Novak*, nadučitelj, *M. Erker*, župan, in *Wittine*, ces. kr. poštar, so prav marljivo skrbeli, da bi se ta slavnost v lepem redu vršila, in tudi njih trud ni bil zastoj.

Pesnij ni veliko: Dve Gorazdovi ste ponatisnjeni, kar nam svedoči, da družbeni odbor še vedno zastoj zdihuje po primernih izvirnih pesnih; poleg Gorazdovih so še tri nabožne rajnega o. Šavorja *Herkulana*. Škoda, da ni povedano, kdo je bil ta pesnik; menda kapucin v Celji. Predmet pesnim: „Le k tebi gori o Marija“, „Žaleč spomin“ in „Tolažba“ — je vzvišen, tudi v tehniškem oziru so dobre. — Pet je narodnih, nabranih v Pohorji. — „Moje sanje na Veliko noč“ iz angleščine poslovenil *Ivan Berbač*. Kaj ta spis hoče, nismo uganili, ali predočiti srečo nebeških prebivalcev ali previdnost božjo, ali kaj. Takih reči bi pač ne bilo treba prevajati iz angleščine! Od istega pisatelja imamo tudi poučni spis: „Strela in strel vod“. Pisatelj imenuje svoj štiri strani obsezojoč spis „obširno razpravo“. Razprava bi preveč narasla, ko bi hotel ozir jemati tudi na one, ki niso o elektriki ničesa čuli, zato se hočem v tem oziru postaviti na stališče onega, kateremu so že znani prvi pojmi o elektriki. Tù se pač človek nehoté vpraša: Kdo pa se uči iz Mohorjevih knjig, če ne taki, ki še o elektriki niso nič čuli? Kdor že zna kaj fizike, se vendar ne bo učil iz takega spiska. Potem pa vendar-le razlaga prve pojme o

elektriki! Taka je sploh navada pri poučnih spisih v Mohorjevih knjigah: vse preučeno. Strokovnjaku zdi se vse tako jasno in potem piše, kakor bi že vse bilo na pol znano. Posebno je v znanstvenih spisih rad jezik težak, stavki predolgi. Poglejmo kako piše pisatelj: „Dandanes posrečilo se je že strelne podobe na fotografičnem potu pripraviti. „Preidimo k pripravi, po katerih se učinki strele manjšajo, oziroma uničujejo, t. j. k strel vod.“ „To se godi pa tako, da odhaja v strel vodnih ostéh nabirajoča se elektrika vzbujena po oblaku v zrak ter zmanjšuje, oziroma uničuje raznoimensko oblakovo.“ Ali je to za bralce Večernic? Poleg tega ni še nič razloženo, kaj je „raznoimensko“, kaj „uničevanje“.

„Spomini na Italijo“ (potopisne črtice; *M. L.*). Ti „spomini“ so nadaljevanje lauskih; in to ni hvalevredno. Stvar bi se bila dala nekoliko okrajšati, popisavanje je skoro prenatano, včasih enolično; nekatera mesta pa so zanimiva, na pr. opisavanje Neapola. Zlog je velikokrat nemški in nejasen. Besede: kapital, Kavur, Garibaldi, mozajik, absida, transparent, demonstrirati, — naj bi se vendar pojasnile, če se piše za Mohorčane.

„Kakošni so strahovi“ (humoreska; spisal

Vše sredo, 28. novembra, ob 8. uri popoldne, pričelo se je v župni cerkvi in po podružnicah veselo zvonjenje med streljanjem topičev.

Drugi dan ob 5. uri zjutraj naznanjali so nam zvonovi in streljanje, da je nastopil veseli dan za vso občino Črnomošnice.

Kako sem se začudil, videč vibrati tudi slovenske trobojnice. Nisem pričakoval, da bodo Črnomošničani, katere imamo vedno za najhujše Nemce, razobesili tudi slovenske trobojnice. Razvidel sem, da se jako vara oni, kateri jih tako krivo sodi, — vsaj te, kateri bivajo na tej strani.

Posebno šola bila je najlepše okrašena. Na jednom oknu bil je postavljen cesarski grb, pod njim je vihrala velika cesarska zastava. Na drugi strani pa kranjski grb, pod njim pa velika slovenska trobojnica. Pod srednjim oknom visela je cesarska podoba, olepšana z lavorjevim perjem in malimi slovenskimi trobojnicami. Farovž bil je tudi ves okrašen s cesarskimi in slovenskimi zastavami. Županova hiša bila je olepšana s smrekami in dreva cesarskima in jedno slovensko zastavo. In vse druge hiše bile so v praznični obleki.

Ob 10. uri naznanjal nam je strel topičev in zvonjenje prihod visokorodnega gosp. J. Ekel-na, vladnega svetovaleca in okrajnega glavarja. Koj potem začela se je slovesna sv. maša, katero je daroval domači gosp. župnik. Pri sv. maši je prav dobro pel mešani zbor krasno latinsko mašo s spremljevanjem izvrstnega novomeškega orkestra.

Ob 1. uri popoldne pričel se je slavnostni banket v ukusno pripravljeni sobi g. župana. Olepšana je bila z majhnimi cesarskimi in slovenskimi zastavami. Na sredi, kjer je bil sedež za gospoda vladnega svetnika, visela je velika cesarska podoba, ovenčana z lavorjevim perjem in zastavami.

Potem so se vrstile napitnice za napitnico. Prva je bila na presvetlega cesarja, katero je govoril gospod župan. Ko je končal, bil je veličasten trenotek. Med „hoch“- in „živio“-klici zaigrala je godba cesarsko himno in topiči so streljali.

Nadalje se je še napivalo visokemu gosp. vladnemu svetniku, čast. g. župniku, g. županu, učiteljskemu osebju itd.

Trditi smem, da je bila slavnost jako veličastna. Vse se je vršilo v najlepšem redu.

Tu so pokazali Kočevci, da so na Kranjskem in ne kje na Pruskem; da so zvesti Avstriji in zvesti presvetlemu cesarju. Pokazali so, da ne pomagajo zidati mostu pruskim pionirjem od — Berolina do Adrije.

Iz Kamnika, 8. decembra. Dne 2. decembra smo praznovali redko slovesnost, namreč blagoslovljenje vodovoda. Za vodovod smo Vas že Ljubljance prehiteli. Dan poprej so se že delale velike priprave, da bi se mogel ta dan kolikor mogoče slovesno praznovati.

Ob 11. uri dne 2. decembra so prišli čast. gosp. dekan Janez Oblak, gosp. kapelan Blaž Muhovec in pa gvardijan o. Teodorik Murn; njim nasproti pa veteranci z zastavo in godbo. Godba potem med blagoslovljenjem svira. Ko ta komad odsvira, stopi g. inženir na govorniški oder, ter ondi govori lep govor. Potem izroči g. županu ključ, in nato se odpré vodovod. Začudeno pogleda kmečko ljudstvo,

Fr. Mestoselski). Čemu pisati „humoreska“, tega narod ne ume. V zadnjem delu, kjer je nekoliko težja partija, kako so strah lovili, je pripovedovanje kaj nerodno. „Vendar še ni prodrl ta sklep do izvršitve vsled spoštovanja do hišnega gospodarja, namreč da se ne razžali.“ „Gledati je bilo nam, videti nič“, „še natančnejši pozor“, čemu „duhanoljub“, „rekognoscirati“, kakšne so „očitovanjske oči?“ Spis ima namen na šaljivem primeru pokazati, da je strah pred „strahovi“ ničeven in ta namen je dober.

Pred „strahovi“ stoji spisec z naslovom: „Pokleknite! — in tisoč jih je pokleknilo.“ Po naslovu bi človek pričakoval kaj več, a prečitavši vidiš, da si se zmotil. — Za tem je pet „Narodnih pripovedij“, zapisal g. Križnik. Prvi dve imate lepe nauke, zadnje tri nekoliko humorja.

Proti koncu je „Življenja nit“, zabavno-poučen govor v večji družbi. Po svoji navadi razpravlja tu g. Kržič v šaljivi obliki resne nauke o človeškega življenja kratkosti in negotovosti. In ta metoda je dobra; humor tudi zdrav. Kujigo završuje kitica narodnih pregovorov. (Konec prih.)

ker je tako visoko zdenec nesel vodo. Potem iz velikega vodnjaka voda vun brizgne na dveh straneh z veliko močjo. Ob jednom so bili tudi mali vodnjaki odprti. Potem stopi g. župan Fišer na govorniški oder ter tudi govori lepe besede. Ko neha govoriti, mu zadoni „živio“ od vseh strani. Navzoč je bil občinski odbor, g. okr. glavar in mnogo druge gospode. Potem so odšli občinski možje, inženir g. Hans Table in g. monteur. Konečno je izročil župan g. Fišer inženirju Hans Tableju zlato uro v vrednosti 100 gld. in monteurju 4 cekine kot spomin na Kamnik.

To je prvi vodovod na Kranjskem.*)

Letos smo tudi praznovali slavnost na Žalah, namreč blagoslovljenje novega zvonika in zvonov, katere stadala preliti dva zakonska Anton in Marija Svetec.

*) Kakor se nam zatrjuje, imajo v Idriji še starejšega. Op. vred.

Dnevne novice.

(Dr. Riegra sedemdesetletnica.) Vdeležba večerajšnje slavnosti povodom g. dr. Riegra sedemdesetletnega rojstnega dne je bila velikanska. Že na predvečer so se vršile v narodnem gledališču veličastne izjave za slavljenca. Včeraj zjutraj je prišla k doktorju Riegru deputacija, obstoječa iz praškega župana Scholza, dvornega svetnika Rande, podpredsednika praškega češkega kluba prof. Kaizla in bivšega župana Czernyja, ter mu je izročila narodno darilo v iznesku 100.000 gold. Do solz ginen se je doktor Rieger zahvalil ter prosil odloga, da se še premisli, kako bi najbolje porabil to veliko svoto, kajti on in njegova družina, takó upa, je ne bodeta potrebovala. Sprejme pa darilo začasno v shrambo. Potem so se zbrali v mestni dvorani odposlanci iz 37 mest, 20 okrajev itd., skupaj po številu 150, ter so pozdravili slavljenca. Brzobjavni in pismeni čestitki je došlo veliko število, mej temi od ministerskega predsednika grofa Taaffeja, deželnega poveljnika FZM. barona Philippovića, iz Sofije, Chicaga, San Louisa, San Franciska itd. Za slavnostni banket so bile vstopnice razprodane že dné 8. t. m.

(Kranjski deželni odbor) je sklenil v večerajšnji seji, da vsprejme g. Gorupa ponudbo gledé deželne bolnišnice. Ta sklep je važen za mesto, posebno pa za Dunajsko cesto, ker se bo deželna bolnišnica premestila iz mesta, in kjer sedaj stoji ob cesti zid, postavila se bodo nova poslopja. S tem bo vnanje lice mesta mnogo pridobilo.

(Društvo gospód krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlanskega) v Ljubljani razpošilja VI. letno poročilo. To v mestu sicer nepoznato, a blago in prepotrebno društvo je v praznik sv. Elizabete praznovalo sedmo obletnico svojega obstanka. To društvo marljivo skrbi za bolnike in žensko mladino. Podpirajo se tudi vdove z otroci brez pomoči in zavetja, kakor tudi stare oslabele osebe, ki si ne morejo služiti kruha. Društvo je tekom leta podpiralo do 120 revežev. Dalje je društvo imelo v zavetišču 30 ubogih deklic, ki se zbiraajo zjutraj, obiskujejo šolo dekliškega zavetišča ter dobivajo kosilo in južino pod nadzorstvom usmiljenih sester. Dobivajo tudi obutev, obleko, perilo in učila. V šivalni šoli se je brezplačno poučevalo do 20 deklic. Društveni ravnatelj preč. gosp. kanonik Urbas daruje vsak mesec sv. mašo za društvene namene in umrle reveže. Dohodkov je imelo društvo od 17. novembra 1887. leta 2539 gold. 74 kr., troškov za deklice in reveže 2443 gold. 6 kr. Preostanek znaša 96 gold. 68 kr. Bog nakloni temu plemenitemu in resnično krščanskemu društvu mnogo dobrotnikov!

(„Pisateljskega društva“) zabavnemu večeru minoli petek je predsedoval g. A. Trstenjak. Na njegov nasvèt je društvo brzobjavno čestitalo vodji češkega naroda, dr. Riegerju, povodom njegove sedemdesetletnice. Nato je začasni predsednik sam čital jako dobro sestavljeno in zanimivo razpravo „O javnem mnenju“, ki je poleg naravne, verske in državne postave strog sodnik človeških slabosti in prestopkov. Izvrsten četverospes čitalničnih pevcev je zapel več pesem. Prihodnjem zabavnemu večeru dné 15. t. m. bode predsedoval gosp. vodja Ivan Šubie.

(Umrli) je dné 9. t. m. g. Ignacij Repnik, župan v Št. Ilju v Slov. Goricah, po kratki bolezni, star 77 let. Deloval je v občinskem odboru celih 40 let. Prvikrat je bil izvoljen kot odbornik l. 1848., od l. 1882. je bil župan. V občinskih zadevah je

bil strog in vesten; žal, da se je zadnja leta kot župan obračal bolj na nemško stran. N. v m. p.!

(Včerajšnji mesečni semenj) je bil prav dobro obiskan. Prignali so blizu 900 repov raznotere živine. Goveja živina je šla dobro v denar, tudi konjska kupčija ni bila slaba.

(Porotne obravnave) pri ljubljanskem deželnem sodišču so se včeraj pričele. Vrsta obravnave je nastopna: 10. decembra Jože Kavalár, hudodelstvo uboja, Marija Pirnat, hudodelstvo tatvine, Fr. Erzar, hudodelstvo uboja; 11. decembra Jože Pavlin in A. Jezernik, pregrešek po § 488 in § 491 kaz. zak. (Razžaljenje časti po nekem inseratu); 12. dec. J. Petrič, hudodelstvo težke telesne poškodbe, Jože Kržič, hudodelstvo goljufije; 13. dec. J. Setnikar, hudodelstvo uboja, Vadnal in Marija Bizjak, hudodelstvo ponarejanja denarja.

(Izpred porotnega sodišča.) Pri večerajšnji obravnavi je bila Marija Pirnat obsojena zaradi hudodelstva tatvine v znesku 350 gld. na jedno leto težke ječe, poostrene s postom. Jože Kavalár je bil zaradi hudodelstva uboja obsojen na štiri leta težke ječe, poostrene s trdim ležiščem in postom.

(Pasji kontumac) je proglašen v Št. Vidu nad Ljubljano, v Šiški, na Gameljnih in okolici. Povod kontumacu je ta, ker je najbrže stekel maček opraskal nekega mladeniča z Gameljnov, da je umrl, in je oklal tudi več psov.

(Akademično društvo „Triglav“) v Gradci ima v četrtek dné 13. t. m. v dvorani gostilne „zum grünen Anger“, Leonhardstrasse slavnostno sejo v spomin Francu Preširnu. Vspored: 1. Pozdrav predsednikov. — 2. Nedved: „Pozdrav“, moški zbor z bariton-solo. — 3. Mašek: „Sanja“, četverospes. — 4. Deklamacija. — 5. Dr. G. Ipavc: „Mornarska“, moški zbor. — 6. Förster: „Slava Slovincem“, moški zbor. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. Gostje dobro došli!

(Zagrebski notarski namestnik) Schindtner je v treh letih izneveril muogo nad 100.000 gld., katere je večinoma zaigral na borzi. Skušal je ubežati pravici, toda pri Brežicah ga je zasačil zagrebški detektiv ter ga izročil državnemu pravdnistvu.

(Slovaško-slovenski „Spolok sv. Vojteha“ v Trnavi) razpošilja svojim udom letošnje knjige: a) „Čitanice o svätých“, b) „Nezlareč!“, t. j. ne preklinjaj! c) „Kalendár“.

(„Pravljice“) Zapisal H. Majar. Tako se imenuje ravnokar izišla, 82 strani broječa knjižica, ki jo je založil in prodaja knjigovez g. Anton Turk v Ljubljani. Zbranih je v knjižici 36 narodnih pravljic. Cena 20 kr., po pošti 25 kr. Na prodaj pri založniku in vseh knjigotržcih v Ljubljani.

Raznoterosti.

— Nov Niagara-slap. Neka lovska družba, ki se je povrnila iz severno od Grand-Riverja ležečega gorovja v Koloradu, je poročala, da je našla čudovito krasen slap. Akoravno ta ni tolik, kakor oni Niagare, vendar ga še prekosí v lepoti. One pokrajine dosedaj gotovo še ni videl nobeden „beli“ človek. Slap je širok 300 čevljev ter pada njegova voda navpično 150 čevljev globoko v skalnato strugo. Osnovala se bo družba, ki ga bo šla gledat. Novi slap bodo skoraj gotovo krstili za „Rocky Mountain Falls“.

— Odgojiteljica španskega kralja je postala neka rojena Irka, imenom miss Davonport, ki biva že nekaj let na Španjskem. Letne plače ima 17.000 frankov, pokojnine jej je obljubljeno 12.000 frankov na leto.

— Madjarski kulturni poklic. Neki budimpeštanski list pravi, da v Budimpešti ne obiskuje ljudskih šol 10.000 otrok, akoravno so dosegli že postavno starost. To se godi takó rekoč vpricho naučenega ministra. Pri tem imajo pa Madjari pogum, da se vedno sklicujejo na svoj kulturni poklic, posebno kar se tiče — slovaških sirot.

Telegrami.

Dunaj, 11. decemb. Zbornica poslancev: Dopis trgovinskega ministra naznanja, da se mora v proračun postaviti izreden dohodek v znesku 2.644.900 gl. kot državno-jamstvene predplače z obrestmi vred, katere je povrnila košiško-boguninska železnica avstrijskim program. Predsednik se častno in toplo spominja umrlega Groholskega. (Zbornica vstane.) Potem se nadaljuje glavna razprava o orožni postavi.

Dunaj, 11. decembra. „Wienerzeitung“: Cesar je imenoval kot člane kranjskega deželnega šolskega sveta: dr. Klofutarja, Župana, Mrhala in Praprotnika.

Karlovac, 10. decembra. Pogreb umrlega patrijarha Angjelića bo skoraj gotovo v četrtek. Vlada je imenovala njegovim začasnim namestnikom baškega škofa Petrovića.

Belgrad, 10. decembra. Ustavna komisija se je vsled kraljevega nasveta odločila za tiskovno prostost in sprejela smrtno kazen za politične zločince.

Berolin, 11. decembra. „Staatsanzeiger“ objavlja po besedah brzojavki, ki sta si jih poslala avstrijski in nemški cesar povodom jubileja avstrijskega vladarja. Nemški cesar se s pristržno hvaležnostjo spominja zvestega prijateljstva ter želi, naj Bog še dolgo ohrani avstrijskega cesarja na korist obema narodoma in evropskemu miru. Avstrijski cesar izraža prepričanje, da bo neomahljiva prijateljska zveza utrdila mir in donasala bogat blagoslov.

Poslano.

Gledališče — „šola kreposti“.

V resnici vzvišen je ta smoter in lepa ta naloga gledališča, ako jo zares izvršuje in pospešuje. To je bilo gledališče dolgo časa, včasih v srednjem veku, ko so se predstavljali predmeti iz svetopisemske zgodovine, ki so od jedne strani budili in gojili sveta čutila, od druge strani pa pričali o verski zavesti obiskovalcev. To je bila pač šola kreposti.

Ko pa se je v 17. in 18. veku po Angleškem in Francoskem močno širilo brezverstvo in novo paganstvo in se odtod zasejalo tudi v druge dežele, navzelo se je tudi gledališče tega brezverskega duha. Na odru so se smešili cerkveni obredi, cerkvene osebe itd.; gledališče je postalo šola nevere in razkošnosti. Kdo more popisati vse zlo, ki je izviralo iz te moderne šole napačne omike? Gotovo tudi o slabem gledališču velja, kar slavni Slomšek piše o slabi šoli, namreč: ako ni dobra, je boljše, da je ni! Naš namen ni, popisavati že znane slabe posledice malovrednih gledališč, ker bi jih ne moglo popisati pero, niti jezik izreči; le obravnava mestnega zastopa o novem deželnem gledališču v seji dne 28. novembra daje nam povod, da izpregovorimo nekatere besede, ker se nihče drugi ni oglasil.

Deželni odbor in mestni zbor sta se namreč več časa pečala z vprašanjem, kje naj se zida novo gledališče, in tako je mestni zastop v imenovanji seji pretresaval vprašanje, kateri prostor bi bil najprimernejši kot stavbišče. To ni naša stvar, ali je cesarja Franca Josipa trg najprimernejši prostor, nekaj drugega je pri tej obravnavi tako žalilo naš in gotovo vsacega vernega kristijana pravni čut, da ne smemo molčati. Ko je namreč v tej seji neki odbornik omenil, naj bo gledališče šola kreposti, povdarjal je nato neki drugi odlični odbornik jedino le narodno stališče in čisto prezrl pravni ozir. „Lai-bacher Zeitung“ z dne 30. novembra namreč piše: „Mag es schon in diesem Sinne moralisch sein, oder nicht.“ Ali ni to prečudno, še več prežalostno, da je v katoliški Ljubljani mestnemu odborniku jedino le narodnost pri srcu, morala pa in tedaj tudi vera pa odveč, nepomenljiva? Ali bo gledališče pospeševalo krepost in pravo omiko, ako veljajo taka načela? Ali ni narodnostno stališče brez pravne in verske podlage čisto pagansko in torej protikrščansko? Ako gledališče ni to, kar bi moralo biti, ako s slabimi igrami vzbuja le slabe strasti in ne povišuje sploh lepih čednosti, škoda je za troške, in bolje bi bilo, da ga ni.

Zato se usojamo v imenu vernega prebivalstva ljubljanskega oporekati takim izjavam; veren kristijan jih mora odločno zavreči. X.

*) In welchem? Op. pis.

Zahvala.

Gospod restavratör Rudolf König je podaril tukajšnjemu rok. društvu lep kip Nj. veličanstva presvetlega cesarja, ki stoji gotovo od 25 do 30 gld. v spomin 40letnega vladanja; za to darilo se mu presrečna zahvala izreka.

„Katol. društvo rok. pomočnikov“ (1)
V Šent-Vidu nad Ljubljano, dne 7. decembra 1888.

Belec,
tajnik.

Vole,
predsednik.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		termometra v mm	toplomera po Celziju			
11	7. u. zjut.	745.4	-5.8	sl. jzap.	megla	0.00
9	2. u. pop.	743.3	-3.8	brezv.	„	
9	9. u. zveč.	741.9	-5.0	„	„	
10	7. u. zjut.	738.5	-6.0	brezv.	megla	0.00
2	u. pop.	736.0	-1.6	sl. szap.	del. megla	
9	u. zveč.	736.4	-3.2	„	megla	

Srednja temperatura obeh dni -4.7 in -3.6° C., za -4.2° in -3.0° pod normalom.

Izdajatelj: Matija Kolar.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

11. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81	gl.	35	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16% „	82	„	45	„
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109	„	20	„
Papirna renta, davka prosta	97	„	40	„
Akcije avstr.-ogerske banke	874	„	—	„
Kreditne akcije	299	„	30	„
London	121	„	85	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleond.	9	„	64 1/2	„
Cesarski cekini	5	„	78	„
Nemške marke	59	„	67 1/2	„

OTOMANE,

!!gld. 38 a.v.!!



(glej podobo), naj-bolj praktično, elegantno, moderno in priljubljeno tapcirano pohištveno orodje, preoblečeno z modernim in močnim blagom in popol-

no pozamenterijo, to je s šopi in dolgimi franžami iz blaga, izdeluje po — 38 gold. a. v. — zajamčeno dobro in solidno narejene

Anton Obreza,

tapcirar in dekoratér

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Uzorec blaga resnim kupcem franco na razpolago. Vsa v mojo stroko spadajoča dela v mestu in na deželi izvršujem najceneje. — Modroce na peresih (Federmastrzen) 10 gl. in višje. — Preč. duhovščini priporočam kot specialiteto: altarne preproge.

Ceniki s podobami zastonj in franco na zahtevanje.

Janez Dogan,

mizarski mojster v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 15, (Medijatova hiša)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo raznovrstne

hišne oprave,

politovane in likane: altarne podstavke po 5 gld. 50 kr., divane, garniture, modroce na peresih po 10 gld., žimnate modroce po 20 gld., vozičke za otroke, okvire za svete in posvetne podobe po mogoče nizkeji ceni.

Tudi prevzema vsa mizarska in stavbena dela. Cenilnik s podobami zastonj in franco.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkev v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupe so oljnat barve v ploščevinastih pušicah (Bleibbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Najboljši in najpripravnejši način hranjevanja je gotovo

zavarovanje življenja.

Zavarovanje življenja koristno je vsakemu, neobhodno potrebno pa onim, ki imajo skrbeti za rodbino. Naše življenje odvisno je od tolikerkih slučajnosti, da ne smemo nikdar puščati iz oči bodočnosti onih, ki so nam dragi in za katere skrbeti smo obvezani. Najboljši pripomoček za to je zavarovanje življenja, katero je urejeno tako, da daje priliko vsakemu udeleževati se njenih dobrot.

Za neznamen denar more se zavarovati kapital, ki se izplača po smrti preostale rodbini, ali dota, ki se izplača otroku, kadar doživi, 18., 20. ali 24. leto. Poslednje zavarovanje važno je zato, ker se zavarovanja dota izplača tudi tedaj, ko bi oni, ki jo je zavaroval, umrl takoj potem, ko je uplačal prvi obrok, in ker se vsa uplačana premija vrne, ko bi zavarovani otrok umrl pred dogovorjeno starostjo.

More se pa tudi zavarovati kapital, ki se izplača zavarovaneu samemu o dogovorjene starosti (n. pr. v 40., 50. ali 60. letu), ali pa njegovim dedičem, ko bi utegnil umreti prej.

Vse te načine zavarovanja upeljane ima **vzajemna zavarovalna banka „SLAVIJA“ v Pragi**, katere prednost je še to, da je pri njej vsak člen brez kacega posebnega priplačila deležen vsega čistega dobička, ki je leta 1887 iznašal 10%, v prejšnjih letih pa tudi že po 20%, 25% celo 48%.

Konci leta 1886. bilo je pri banki „SLAVIJA“ za življenje zavarovanih 40.497 oseb za 22,835.193 goldinarjev. Vsa pojasnila daje brezplačno

(72)

glavni zastop banke „SLAVIJE“ v Ljubljani,
v lastnej hiši (Gosposke ulice 12.)

Ne zameniti z Radgonsko, to je
Radkersburger.

Radenska kislá voda in kopališče.

Radenci na slov. Štajerskem ob vznožji Slovenskih goríc.

Kot zdravilna voda.

Radenska kislá voda ima med vsemi evropskimi kislecí največ natrona in litija. Posebna njena lastnost je, da pomaga pri vseh boleznih, koje dobi človek vsled prevelike kisline v svoji vodi, kakor pri hudici, pri kamnu v želodcu, mehurji in ledicah, ter je neprecenljivo zdravilo pri zlati žili, pri boleznih v mehurji, pri zastlženjih, kadar se napravlja kislina v želodcu in črevesu, pri vredu, katarjih in živčnih boleznih.

Kot namizna voda.

Vsled obilne oglene kisline in oglenokislega natrona, prijetnega okusa in močnega penjenja je radenska kislá voda najbolj priljubljena poživiljačo pijačo. Pomešana s kislim vinom ali s sadnim sokom in sladkorjem je močno šumeča, žejo gaséča pijača, koje imenujejo mineralni šampanjec.

Obvarovalno zdravilo.

Jako razširjena je in mnogo se rabi radenska kislá voda kot varstvo in zdravilo zoper davico, škrlatico, mrzlico in kolero.

Kopeli in stanovanja.

Kopeli se prirejujejo iz železnate in kisle vode z raznovrstno gorkoto. Skušnja uči, da pomagajo posebno zoper: hudico, trganje po udih, ženske bolezni, pomanjkanje krvi, bledico, histerijo in neplodovitost. (Cena kopeli 35 kr., cena za eno sobo 30 kr. do 1 gold.)

Ogljeno-kisli litij kot zdravilo.

Liter radenske kisle vode ima v sebi 0.06 gr. dvakratno ogljeno-kislega litija, to je množina, ki se težko prekorači pri enkratnem zavžitku. Kolike vrednosti je ta jako močan lužnik kot zdravilo, dokazujejo Garrodovi poskusi, ki so se vsestranski potrdili. Položil je kosčke kosti in hrustancev od protinastih bolnikov v enako močne tekočine kalija, matrona in litija. Prvi dve niste skoraj nič vplivale, slednja pa tako odločno, da so bile protinastih snovi navzete kosti v kratkem prostu vse nesnag. To ga je napotilo, da je začel poskušati z litijem pri protinastih bolnikih, kojih seavniške prevlake so postajale vedno manjše ter končno popolnoma prenehale. Vspehi, koje so dosegli pri enacih razmerah tudi drugi zdravniki.

Cenike razpošilja zastonj in franco kopališče radenske slatine na Štajerskem.

(50) V zalogi imata kisló vodo Ferdinand Plautz in Mihael Kastner v Ljubljani.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoške Tiskarne“ v Ljubljani.